

Новицька, Оксана. «Загальні назви одягу у говірках Підгаєччини Тернопільської області». *Лінгвостилістичні студії*, вип. 10, 2019, с. 125–134.
Novitska Oksana. "Clothes Vocabulary in the Subdialects of Pidhaytsi District of Ternopil Region". *Linguostylistic Studies*, iss. 10, 2019, pp. 125–134.

УДК 811. 81'282

<https://doi.org/10.29038/2413-0923-2019-10-125-134>

ЗАГАЛЬНІ НАЗВИ ОДЯГУ У ГОВІРКАХ ПІДГАЄЧЧИНИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Оксана Новицька

Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського,
Тернопіль, Україна

У статті досліджено загальні назви одягу, що побутують на території Підгаєччини Тернопільської області. Кожне з найменувань, що зафіксоване у говірках Підгаєччини охарактеризовано за певними параметрами: з'ясовано семантику лексем, подано перелік населених пунктів, вказано на їх фіксацію у загальномовних і фахових словниках, відзначено лексико-семантичні паралелі в інших говорах української мови та в інших мовах, встановлено походження лексеми.

Ключові слова: підгаєцькі говірки, лексико-семантична група, назви одягу, лексема, номен.

Novitska Oksana. Clothes Vocabulary in the Subdialects of Pidhaytsi District of Ternopil Region. The article deals with the analysis of the commonly used names of clothing, common on the territory of Pidhaytsi district of Ternopil region. The Pidhaytsi subdialects are the central integral part of the Naddnistrianshchyna dialect and to a certain extent represent the characteristic features of the subdialects of the Naddnistrianshchyna in the southwestern supradialect.

Pidhaytsi district is located in the western part of Ternopil region. The areal of Pidhaytsi district borders on Terebovlia, Buchach, Monastyrysk, Berezhany and Kozova districts of Ternopil region and Halych district of Ivano-Frankivsk region.

Nowadays many thematic groups of the Ukrainian subdialects vocabulary, as well as large communicative arrays, remain unexplored. The areals that are not sufficiently studied include Pidhaytsi subdialects. Its lexemes enrich the Ukrainian language. The lexical units of the subdialect are the names, which have the same meaning in other Ukrainian dialects, many of them are universal and normative, but at the same time they are characterized by a number of peculiar features.

Each name recorded on the territory of Pidhaytsi district has been characterized by certain parameters. Firstly, the semantics of lexeme has been determined and a list of settlements where these nominations are used, has been compiled. Secondly, the study identified their entries in the general and professional dictionaries. Thirdly, lexical-semantic parallels to Ukrainian and other languages dialects have been revealed, including the etymology of the lexeme.

The investigation has shown that names of clothing in the Ukrainian Pidhaytsi subdialects are most commonly used, and it is confirmed by lexicographic sources. For the

most part, the manifestations of the analyzed sememes are also characteristic of other dialects, in which their semantics is either common to or different from the Pidhaytsi areal.

Being the most flexible element of the material culture, special household vocabulary of Pidhaytsi subdialects is in constant development. Its dynamics confirms that the process of enriching the semantic field of the names of clothing is infinite.

Key words: Pidhaytsi subdialects, lexical-semantic group, names of clothing, lexeme.

Вступ. В останні роки особливу увагу дослідники виявляють до тієї частини словникового запасу мови, яка безпосередньо пов'язана з матеріальною і духовною культурою народу, традиціями, обрядами. Назви одягу та взуття – один із найдавніших шарів лексики, адже номени на позначення цих реалій побуту і самі предмети супроводжують людину від народження до смерті, значною мірою залежать від географічно-кліматичних умов, часу і способу використання, пов'язані з історією розвитку народу, свідчать про його естетичні смаки й уподобання (Гримашевич, «Назви одягу»). Вона дуже різноманітна на Підгаєччині. На цій території чітко можна визначити характер одягу, залежно від кліматичних умов регіону. Водночас ці назви, як і сам одяг, зазнають змін під впливом моди.

Лексика на позначення одягу була предметом системного лінгвістичного аналізу в багатьох регіонах України, зокрема, на території північного наріччя ці назви досліджували Л. Анісімова, Ф. Бабій, Г. Гримашевич, Д. Неділько, О. Никончук, Л. Пономар, А. Соколовська та ін.; в південно-східному регіоні – К. Глуховцева, Н. Клименко, О. Коваленко, Л. Лисиченко, Т. Ніколаєва, Т. Щербина та ін. Українську діалектну лексику південно-західного наріччя вивчали Г. Березовська, З. Бичко, Я. Вакалюк, В. Ґрещук, Н. Пашкова, Т. Піцура, О. Полянська, В. Прокопенко та ін. У цьому аспекті потребують аналізу й говірки Підгаєччини Тернопільської області, що визначає актуальність нашої статті.

Мета пропонованої статті – проаналізувати лексико-семантичні та ареалогічні особливості загальних назв одягу на прикладі говірок Підгаєччини. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: 1) визначити функціональну активність маніфестантів на позначення загальних назв одягу у досліджуваних говірках; 2) встановити лексико-семантичні паралелі з іншими українськими континуумами; 3) дослідити ареальні особливості лексем на вказаній території.

Матеріал і методи дослідження. Для розв'язання визначених завдань використано комплекс таких методів: описовий, який забезпечує вивчення складу та класифікацію матеріалу; компонентний аналіз структурного методу для дослідження семантики зазначеної лексики; порівняльно-зіставний, що дає змогу виявити спільне й відмінне в системі побутової лексики Підгаєччини та інших говорів української мови, споріднених і неспоріднених мов. Матеріалом для дослідження стали власні польові записи, зібрані в тридцяти семи населених пунктах Підгаєччини (див. карту та список умовних скорочень назв населених пунктів).

Рис. 1. Карта Підгаєцького району

Результати дослідження та дискусія. Назви одягу є складною багатоплановою системою, компоненти якої виділяються на підставі логіко-предметного членування. Це одна з найдавніших груп лексики, що пов'язана з матеріальною культурою суспільства. Для аналізованої тематичної групи побутової лексики Підгаєччини характерна наявність регулярних опозицій сем, які формуються типовими диференційними ознаками. Такі опозитивні пари вирізняються також стилістичною неоднорідністю. Наприклад, для тематичної групи *назви одягу* характерними семантичними ознаками можуть бути: 'сільський' – *одежа*; 'буденний' – *лахи, лах/мут'у*; 'старий' – *ш/мат'е, мо/натки, д'рант'е, трап'йо, барах/ло, во/нуч'і*; 'святковий' – *шати, вб'ран'е, стр'її*.

Ураховуючи диференційні семантичні ознаки, загальні народні назви одягу ми об'єднали в три лексико-семантичні групи (ЛСГ): ЛСГ загальних назв одягу; ЛСГ загальних назв святкового одягу; ЛСГ загальних назв старого одягу.

ЛСГ загальних назв одягу

Одяг, одежа – сукупність предметів, виробів (із тканини, хутра, шкіри), якими покривають тіло (*Словник 5: 645*).

Загальні назви одягу в говірках Підгаєччини представлені назвами: *одежа, од'їж, од'аг* (Підг., Боків, Шумл., Угрин., Яблун., Завал., Заст., Мирне, Білокр., Литв., Стар. Литв., Рудн., Лиса, Носів, Вербів, Голг., Мозол., Пан.,

Попл., Степ., Соняч., Новос., Юстин., Сільце, Гнил., Черв., Затур., Муж., Михайл., Серед., Вага, Галич, Гол., Вол., Заг., Стар. М., Бронгал.).

Лексеми *одежа*, *одяг* із семантикою 'сукупність речей, якими покриває своє тіло людина' є літературною нормою української мови (*Словник 5*: 624, 645).

Писемні пам'ятки засвідчують низку близькоспоріднених назв одягу, утворених префіксально-суфіксальним способом від праслов. *děti 'діти', з індоєвроп. *dhē 'класти' (Фасмер 1: 509; 3: 121). Слово *одежа* – одне з найдавніших найменувань одягу, що засвідчене писемними пам'ятками XI–XII ст. (Маркович 54).

Номени *одежа*, *од'їж*, *од'аг* відомі у ряді інших говірок української мови, наприклад, у бойківських – *од'їж*, *од'їч* (Онишкевич 3: 16), гуцульських – *од'їж* (*Гуцульські говірки* 34), закарпатських – *од'їж* (Дзензелівський 2: карта № 153), поліських – *одежа* (Пономар 9), наддністрянських – *одежа*, *одежина*, *удижина*, *од'їж* (Бичко 142), лемківських – *одежа*, *зод'їж*, *одеджа* (Дуда 226; Пиртей 209), у львівському лексиконі – *од'ін':а* (Хобзей 505).

Лексема *одежа* та її варіанти відомі й у говорах білоруської та російської мов (Бялькевіч 44; Даль 3: 100).

ЛСГ загальних назв святкового одягу

Святковий одяг – це одяг, який одягають у день, відзначуваний народним звичаєм або церквою на честь якої-небудь події.

На позначення святкового одягу на всій досліджуваній території зафіксовано 4 лексеми: *шати* (Підг., Муж., Мирне, Гол., Стар. М., Сільце, Заг., Галич), *ўб'йори* (Рудн., Литв., Стар. Литв., Носів, Лиса, Завал., Шумл., Боків), *ўбран'е* (Новос., Юстин., Білокр., Попл., Степ., Вага, Соняч., Бронгал., Михайл., Голг., Мозол., Вол.), *стр'її* (Рудн., Литв., Стар. Литв., Лиса, Носів, Завал., Зат., Серед., Панов., Гнил., Черв.).

Лексема *шати* на позначення святкового одягу в літературній мові не фіксується. Слово *шати* не цілком з'ясованого походження: більшість учених вважає давнім запозиченням із германських мов, пор. герман. *hêtaz* 'одяг' та близьких германських варіантів; за іншим припущенням, слово є праслов'янського походження, пор. праслов. *šatъ 'покривати' (*Етимологічний словник 6*: 388).

Лексема *шати* на позначення дорогого одягу простежується і в інших говірках української мови, зокрема наддністрянських – *шати* (СсКБ, с. 326), закарпатських – *шат'а* 'одяг взагалі' (Дзензелівський 2: карта № 153), середньополіських – *шати* 'святкове дороге убрання' (Гримашевич, *Словник назв одягу* 177), лемківських – *шати*, *шат* (Дуда 226), *шата* 'жіноче довге верхнє вбрання невизначеної форми' (Пиртей 345). Лексичними паралелями до укр. *шати* виступають рос., білор. *шата*, пол. *szata* 'шати; покров, покрив', ч. *šat* 'вбрання' (*Етимологічний словник 6*: 388).

Назва *ўб'йори* 'святковий одяг', утворена від слова *убір* (*вбір*), у сучасній українській літературній мові вживається у значенні 'те, що одягають на себе; одяг взагалі або багатий, пишний одяг; убрання' (*Словник* 10: 356). За етимологічними дослідженнями, слово *ўб'йори* – *уб'йори* 'одяг' запозичено з польської мови, пор. пол. *ubiór* 'одяг', яке походить від слова *ubierać* 'одягати, одягнути', що є префіксальним утворенням від *brać* 'брати' (*Етимологічний словник* 6: 11).

Таку ж назву засвідчено в бойківських говірках – *ўб'йоре* 'святковий одяг' (Онишкевич 15). У сусідніх говорах із близькою семантикою побутують українські словотвірні аналоги, зокрема у наддністрянських – *ўб'ран'е'* 'костюм' (Бичко 143), у гуцульських говорах лексема *ўб'ран'е* виступає із семантикою 'білизна' і 'одяг' (*Гуцульські говірки* 217), у середньополіських – *ўб'ран'а*, *ўб'ран'їе* 'святковий одяг' (Гримашевич, «Середньополісько-гуцульські» 31), у лемківських – *ўб'ран'а* 'народний одяг' (Дуда 226), у львівському лексиконі – *ўб'ран':а* 'одяг', 'чоловічий костюм' (Хобзей 739).

Лексема *стр'її* 'святковий одяг' у сучасній українській літературній мові зафіксована у значенні 'те, в що наряджаються, вбираються; наряд'. Слово кваліфіковане як розмовне (*Словник* 9: 773), що походить від праслов. **strojъ* 'порядок', споріднене з лтс. *strāja* 'стіло, вистелене соломою' (*Етимологічний словник* 5: 444). На думку Г. Войтів, «найменування *строй* успадковане староукраїнською мовою з давньоруської, де воно означало 'лад, порядок'» (54). Лексикографічні джерела ХІХ ст. указують на розширення семантики лексеми: *стрій* 'наряд, святковий стрій' (Желехівський 2: 928), *стрій* 'костюм, убір, наряд' (*Словарь* 4: 216). Мабуть, слово *стр'її* мало первинне значення 'дорогий одяг, наряд', а семантика 'одяг узагалі' розвинулася пізніше. Про це свідчить наявність слова *стрій* із значенням 'дороге вбрання, дорогий одяг' у правобережних говірках (Матейко 24). На Львівщині лексему *стрій* зафіксовано у значенні 'одяг' (Хобзей 739), на Лемківщині – *стрій* 'народний одяг' (Дуда 226), *стрій* 'одяг, убрання; костюм' (Пиртей 294). Іншомовними паралелями до укр. *стр'її* є рос. *строй*, білор. *строй* 'порядок, будова', болг. *строй* 'стрій; устрій', пол. *strój* 'вбрання; лад' (*Етимологічний словник* 5: 444).

ЛСГ загальних назв старого одягу

Старий одяг – це поношений одяг повсякденного домашнього вжитку. Такий одяг у досліджуваних говірках має назви: *ш'мат'е* (Підг., Боків, Шумл., Угрин., Яблун., Завал., Заст., Мирне, Білокр., Литв., Стар. Литв., Рудн., Лиса, Носів, Верб., Голг., Мозол., Пан., Попл., Степ., Соняч., Новос., Юстин., Сільце, Гнил., Черв., Затур., Муж., Михайл., Серед., Вага, Галич, Гол., Вол., Заг., Стар. М., Бронгал.), *ш'мутки* (Литв., Стар. Литв., Білокр., Бронгал., Вага, Михайл., Сільце, Підг., Стар. М., Рудн., Носів), *ш'мати*, *ш'мата* (Завал., Носів, Муж., Підг., Сільце, Стар. М., Мирне.), *лахи* (Муж., Рудн., Литв., Стар. Литв., Носів, Яблун., Угрин., Муж., Боків, Лиса, Підг., Стар. М., Шумл.),

лах/м'іт':у (Верб., Голг., Сільце, Гнил., Мозол.), *лах*/мут':у (Рудн., Литв., Стар. Литв., Нос., Боків, Угрин., Яблун.), *мо*/натки (Білокр., Попл., Бронгал., Михайл., Вага, Мирне, Степ., Соняч., Юстин.), *д*/рант'е (Боків, Шумл., Сільце, Верб., Підг., Стар. М., Завал.), *трап*/йо (Шумл., Мирне, Муж., Голг., Сільце, Підг., Стар. М., Рудн., Носів), *барах*/ло (Білокр., Попл., Бронгал., Михайл., Вага, Мирне), *во*/нучка, *во*/нуч'і, *во*/нуча (Нос., Рудн., Боків, Литв., Стар. Литв., Завал.).

Лексема *ш*/мат'е із семантикою 'старий одяг' у сучасній українській літературній мові вживається зі значенням 'шматки чого-небудь; білизна' (Словник 1: 501). Слова *ш*/мат':а, *ш*/мутки 'білизна, одяг; лахміття; речі' – від *шмат* 'частина чогось; кусок' до української мови запозичені з німецької мови (можливо, за посередництвом польської), пор. нім. *Schnat(e)* 'відрізок (чогось); молодий зрізаний пагін; просіка, межа' (Етимологічний словник 6: 445).

Ця назва з певними фонетичними видозмінами побутує майже у всіх українських говірках, наприклад, у поліських – *ш*/мат':е 'старий одяг' (Лисенко 70), у середньополіських – *ш*/мутк'і 'старий одяг, непридатний для носіння' (Гримашевич, Словник назв одягу 180), у бойківських – *ш*/мат'а 'білизна', 'одяг' (Онишкевич 2: 386), закарпатських – *ш*/мат'а 'одяг' (Дзензелівський 2: карта 2), волинських – *ш*/мат'а 'білизна' (Корзонюк 262), рівненських – *ш*/мат':е 'білизна, натільний одяг' (Дзензелівський, «Словник української» 133), наддністрянських – *ш*/мат'а 'одяг' (Бичко 144), у лемківських – *ш*/мат'а 'дрантя' (Дуда 114), *ш*/мата 'ганчірка; білизна або тканина низької якості; жінка поганої поведінки' (Пиртей 350). На Львівщині лексема *ш*/мат':а простежується зі значенням 'одяг, манатки; білизна переважно постільна' (Хобзей 814). Лексичними паралелями до укр. *шмаття* є пол. *šmaty* (мн.) 'одяг' (Етимологічний словник 6: 445).

Дуже часто старий поношений одяг на Підгаєччині розривали на шматки, для ганчірок, який на лексичному рівні втілювався у прозорій назві *ш*/мата. Назва *ш*/мата зі значенням 'ганчірка' побутує у бойківських та Західного Полісся говорах (Онишкевич 2: 386; Негрич 188; Аркушин 2: 270–271).

Слово *лахи* те саме, що *лахміття*, із семантикою 'дуже старий, подертий одяг'; предмети одягу, білизни' у сучасній українській літературній мові кваліфіковане як розмовне (Словник 4: 455–456). Б. Грінченко в словнику назву *лахи* фіксує як 'дуже старий подертий одяг' (Словарь 4: 456). Зазначений номен має спільнокореневі утворення-деривати на позначення старого одягу *лах*/мут':у, *лах*/мут':а. Етимологи вказують, що слово похідне з праслов. *lahъ 'ганчірка', яке споріднене з індоєвроп. *Lēk* 'роздирати' (Етимологічний словник 3: 203). М. Фасмер вважає сумнівним спорідненість слова *лахи* з гр. *λαχίζ* 'лахміття' (Фасмер 2: 467).

Лексему *лахи* та її деривати із семантикою 'старий одяг' зафіксовано у словниках українських говірок, зокрема у західнополіських – *лах'і*

(Никончук 9), бойківських – *лахи, ла'тат':а, лах'мат'а* (Онишкевич 405), буковинських – *лах, лахи, лах'і* 'одяг; зневажл. непотріб; старий драний одяг, лахміття' (*Словник буковинських говірок* 254), гуцульських – *лахи* (*Гуцульські говірки* 176), західноволинських – *лахи* (Корзонюк 153), Нижньої Наддніпряни – *лахі* (Чабаненко 2: 244–245), у наддністрянських – *лахи* 'одяг' (Бичко 144), у лемківських – *лахман* 'старий поношений одяг; лахміття' (Пиртей 157), у львівському лексиконі – *лахи* 'зношені, знищені речі; дрантя' (Хобзей 408).

Номінація *мо'натки* 'старий одяг' у сучасній українській літературній мові засвідчена словами *манатки, манаття* 'дрібне домашнє майно, особисті речі; пожитки; зневажл. 'поганий одяг; лахміття', що кваліфіковані як розмовні (*Словник* 4: 616). Назва *мо'натки* запозичена з грецької мови, пор. гр. *μαυτίον* 'плащ; поганий одяг' (*Етимологічний словник* 3: 191).

Лексема *мо'натки* поширена і в інших говірках української мови, зокрема у буковинських – *ма'натки, ма'нат':а* 'одяг' (*Словник буковинських говірок* 20), волинських – *ма'натки, ма'нат'е* 'різний одяг' (Корзонюк 159), наддністрянських – *ма'натки* 'одяг' (Бичко 144), у львівському лексиконі – *ма'натки, ма'натк'і* 'речі' (Хобзей 436).

Номінація *д'рант'а* 'старий одяг' у сучасній українській мові вживається зі значенням 1) 'дуже старий, зношений і рваний одяг' (непотрібні старі, рвані носильні речі (взуття, постіль і т. ін.), клапті, обривки матерії, одягу); 2) 'одяг взагалі'; 3) 'про все негідне, погане, непридатне' (*Словник* 2: 408). Слово *дрантя* походить від праслов. **derti* 'здирати; бити' (*Етимологічний словник* 2: 41).

Окрім Підгаєччини, подібні назви зафіксовано у львівському лексиконі – *д'рант'а* 'старі, знищені речі, переважно одяг' (Хобзей 248), у лемківських говорах – *дрант* 'дрантя' (Дуда 114), у наддністрянських – *д'рант'а* 'старий одяг' (Бичко 144), у бойківських – *д'рант'а* 'ганчір'я' (Онишкевич 1: 232), у гуцульських – *д'рант'е* 'старий поношений одяг; лахміття' (Хобзей 63), у західноволинських – *д'рант'е* 'ганчір'я' (Корзонюк 110).

Лексема *трап'йо* на позначення старого поношеного одягу в літературній мові не зафіксована. За етимологічними дослідженнями слово не зовсім прозорого походження; очевидно, пов'язане з *тр'їпати, [ст'р'їпки]* 'торочки' (*Етимологічний словник* 5: 663). Іншомовними паралелями до укр. *трап'йо* є білор. *т'рап'е, трап'є* 'лахміття' (*Етимологічний словник* 5: 663).

Назва *барах'ло* 'старий одяг' у сучасній українській мові вживана зі значенням 'старі речі' (*Словник* 1: 104). В українську мову запозичена з російської мови, пор. рос. *барах'ло* 'старі речі' (*Етимологічний словник* 1: 140).

Лексема *барах'ло* відома у львівському лексиконі – *барах'ло* 'лахміття; ганчір'я' (Хобзей 76).

На території Підгаєччини лексеми *во/нуч'ї*, *во/нуча* побутують з двома значеннями: 1) 'старий, поношений одяг'; 2) 'шматок тканини, яким обгортають ноги замість шкарпеток'. У Словнику української мови назва *вонучі* від *онуча* зазначена з подібним значенням – 1) 'шматок тканини, яким обмотують ноги перед взуванням (перев. в чоботи)'; 2) 'розмов. 'шматок старої, брудної тканини; ганчірка' (Словник 5: 699). За етимологічними дослідженнями слово *онуча* походить від праслов. *onutja 'надягати' (Етимологічний словник 4: 194). Іншомовними паралелями до укр. є рос. *о/нуча*, білор. *а/нуча*, пол., слц. *описа*, ч. *описе* 'онуча' (Етимологічний словник 4: 194).

В українських говірках номен *о/нуча* має значення, близьке до літературного, наприклад, у лемківських говорах – *о/нучи* 'онучі' (Дуда 228), бойківських – *о/нучки* 'онучки з овечої вовни' (Онишкевич 2: 20), у західнополіських – *го/нуча* 'будь-яка ганчірка' (Аркушин 100), у гуцульських – *о/нуча* 'шматок тканини, яким обмотують ногу перед взуванням' (Гуцульські говірки 139), поліських – *о/нуча* 'ганчірка для миття підлоги; ганчірка, якою користуються на кухні' (Лисенко 144).

Висновки та перспективи досліджень. Отже, проведене дослідження свідчить про те, що загальні назви одягу в українських підгаєцьких говірках належать в основному до загальноновживаних. Це підтверджено лексикографічними джерелами. У більшості випадків маніфестанти аналізованих сем характерні й для інших діалектних континуумів, де мають семантику, спільну з підгаєцьким ареалом або відмінну від нього.

Особливістю побутової лексики Підгаєччини є її тісний зв'язок з одним із найрухливіших елементів матеріальної культури, що робить її динамічною та нестійкою. Тому активний процес розвитку, збагачення групи назв одягу не припиняється і досі.

Список умовних скорочень назв населених пунктів Підгаєцького району Тернопільської області

Підг. – Підгайці	Новос. – Новосілка
Шумл. – Шумляни	Юстин. – Юстинівка
Угрин. – Угринів	Гнил. – Гнильче
Яблун. – Яблунівка	Черв. – Червень
Завал. – Завлів	Затур. – Затурин
Заст. – Заставче	Муж. – Мужилів
Бронгал. – Бронгалівка	Михайл. – Михайлівка
Литв. – Литвинів	Серед. – Середне
Рудн. – Рудники	Гол. – Голендра
Верб. – Вербів	Вол. – Волиця
Голг. – Голгоча	Заг. – Загайці
Мозол. – Мозолівка	Стар. М. – Старе Місто
Панов. – Пановичі	Білокр. – Білокриниця
Попл. – Поплави	Стар. Литв. – Старий Литвинів
Степ. – Степове	Соняч. – Сонячне

Список використаних джерел

- Гуцульські говірки: короткий словник, за ред. Я. Закревської. Львів, 1997.
- Дуда, Ігор. *Лемківський словник*. Тернопіль, 2011.
- Даль, Владимир. *Толковый словарь живого великорусского языка*. В 4 т. Москва, 1978-1994.
- Дзензелівський, Йосип. *Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР*. У 2 ч. Ужгород, 1958-1960.
- Етимологічний словник української мови*, під ред. О. С. Мельничук. В 7 т. Київ: Наукова думка, 1982-2012.
- Желехівський, Євген. *Малорусько-німецький словар: фотопередрук з післясловом Олекси Горбача*. В 2 т. Мюнхен, 1982.
- Пиртей, Петро. *Короткий словник лемківських говірок*. Івано-Франківськ: Сіверсія МВ, 2004.
- Бялькевіч, Іван. *Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны*. Мінск, 1970.
- Хобзей Наталя. *Лексикон львівський: поважно і на жарт*. Львів, 2009.
- Корзонюк, Микола. *Матеріали до словника західноволинських говірок*. Київ: Наукова думка, 1987.
- Словник буковинських говірок*, за ред. Н. В. Гуйванюк. Чернівці: Рута, 2005.
- Онишкевич, Михайло. *Словник бойківських говірок*. У 2 ч. Київ: Наукова думка, 1984.
- Негрич, Микола. *Скарби гуцульського говору: Березови*. Львів, 2008.
- Аркушин, Григорій. *Словник західнополіських говірок*. У 2 т. Луцьк: Вежа, 2000.
- Лисенко, Панас. *Словник поліських говорів*. Київ: Наукова думка, 1972.
- Горбач, Олекса. *Південнолемківська говірка й діалектний словник села Красний Брід близько Междилаборець (Пряшівщина)*. Мюнхен, 1973.
- Словник української мови*, за ред. І. К. Білодіда. В 11 т. Київ: Наук. думка, 1970-1980.
- Словарь української мови*, за ред. Б. Д. Грінченка. В 4 т. Київ, 1907-1909.
- Фасмер, Макс. *Этимологический словарь русского языка*. В 4 т. 2-е изд. Москва: Прогресс.
- Чабаненко, Віктор. *Словник говірок Нижньої Наддніпряни*. У 4 т. Запоріжжя, 1992.

Sources

- Hutsulski hovirky: korotkyi slovnyk*, edited by Ya. Zakrevskoi. Lviv, 1997.
- Duda, Ihor. *Lemkivskyi slovnyk*. Ternopil, 2011.
- Dal', Vladimir. *Tolkovyj slovar' zhivogo velikoruskogo jazika*. 4 vols. Moskva, 1978-1994.
- Dzenzelivskyi, Yosyp. *Linhvistychnyi atlas ukrainskykh narodnykh hovoriv Zakarpatskoi oblasti URSR*. 2 part. Uzhhorod, 1958-1960.
- Etymolohichniy slovnyk ukrainskoi movy*, edited by O. S. Melnychuk. 7 vols. Kyiv: Naukova dumka, 1982-2012.
- Zhelekhivskyi, Yevhen. *Malorusko-nimetskyi slovar: fotoperedruk z pisliaslovom Oleksy Horbacha*. 2 vols. Miunkhen, 1982.
- Pyrtei, Petro. *Korotkyi slovnyk lemkiivskykh hovirok*. Ivano-Frankivsk: Siversiia MV, 2004.
- Bialkevič, Ivan. *Krajovy sloŭnik uskhodniaj Mahilioŭščyny*. Minsk, 1970
- Khobzei Natalia. *Leksykon lvivskyi: povazhno i na zhart*. Lviv, 2009.
- Korzoniuk, Mykola. *Materialy do slovnyka zakhidnovolynskykh hovirok*. Kyiv: Naukova dumka, 1987.
- Slovnyk bukovynskykh hovirok*, edited by N. V. Huivaniuk. Chernivtsi: Ruta, 2005.
- Onyshkevych, Mykhailo. *Slovnyk boikivskykh hovirok*. 2 part. Kyiv: Naukova dumka, 1984.
- Negrych, Mykola. *Skarby hutsulskoho hovoru: Berezovy*. Lviv, 2008.
- Arkushyn, Hryhorii. *Slovnyk zakhidnopoliskykh hovirok*. 2 vols. Lutsk: Vezha, 2000.
- Lysenko, Panas. *Slovnyk poliskykh hovoriv*. Kyiv: Naukova dumka, 1972.
- Horbach, Oleksa. *Pivdennolemkivska hovirka y dialektnyi slovnyk sela Krasnyi Brid blyzko Mezhdylaborets (Priashivshchyna)*. Miunkhen, 1973.

Slovník ukraïnskoï movy, edited by I. K. Bilodid. 11 vols. Kyiv: Naukova dumka, 1970–1980.
Slovar ukraïnskoï movy, edited by B. D. Hrinchenko. 4 vols. Kyiv, 1907–1909.
 Vasmer, Max. *Jetimologicheskij slovar' russkogo jazyka*. 4 vols. 2nd ed. Moskva: Progress.
 Chabanenko, Viktor. *Slovník hovirok Nyzhnoi Naddnïprianshchynu*. 4 vols. Zaporizhzhia, 1992.

Список використаної літератури

Бичко, Зиновій. *Діалектна лексика наддністрянського говору*. Тернопіль: Лідер, 2000.
 Войтів, Ганна. *Назви одягу в пам'ятках української мови XIV–XVIII ст.* Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львів, 1995.
 Гримашевич, Галина. «Назви одягу та взуття у контексті східнослов'янських мов (на матеріалі драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня»)». *Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка*, № 7, 2001, с. 28–32.
 Гримашевич, Галина. «Середньополісько-гуцульські лексико-семантичні паралелі (на матеріалі назв одягу та взуття)». *Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаніка. Серія : Філологія (мовознавство)*, № XIX–XX, 2008, с. 30–2.
 Гримашевич, Галина. *Словник назв одягу та взуття середньополіських та суміжних говірок*. Житомир, 2002.
 Дзензелівський, Йосип. «Словник української мови Я. Ф. Головацького». *Науковий збірник Музею української культури у Свиднику*, № 10, 1982, с. 311–612.
 Маркович, Яков. *Записки о Малороссии, ее жителях и произведениях*. Санктпетербург, 1798.
 Матейко, Катерина. *Український народний одяг: етнографічний довідник*. Київ, 1996.
 Никончук, Микола. *Назви одягу та взуття правобережного Полісся*. Житомир, 1998.
 Пономар, Людмила. *Назви одягу Західного Полісся*. Київ, 1997.

References

Bychko, Zynovii. *Dialektna leksyka naddnistrianskoho hovoru*. Ternopil: Lider, 2000.
 Voytiv, Hanna. *Names of Clothing in the XIV–XVIII cc. Ukrainian Language Monuments*. PhD Thesis Abstract. Lviv, 1995.
 Hrymashevych, Halyna. "Nazvy odiahu ta vzuttia u konteksti skhidnoslovianskykh mov (na materialy dramy-feierii Lesi Ukrainky "Lisova pisnia")". *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal*, no 7, 2001, pp. 28–32.
 Hrymashevych, Halyna. "Serednopolisko-hutsulski leksyko-semantychni paraleli (na materialy nazv odiahu ta vzuttia)". *Newsletter of Precarpathian University. Philology*, no XIX–XX, 2008, pp. 30–2.
 Hrymashevych, Halyna. *Slovník nazv odiahu ta vzuttia serednopoliskykh ta sumizhnykh hovirok*. Zhytomyr, 2002.
 Dzendzelivskiy, Yosyp. "Slovník ukraïnskoï movy Ya. F. Holovatskoho". *Naukovyi zbirnyk Muzeiu ukraïnskoï kultury u Svydnyku*, no 10, 1982, pp. 311–612.
 Markovich, Jakov. *Zapiski o Malorossii, ee zhiteljah i proizvedenijah*. Sanktpeterburg, 1798.
 Mateiko, Kateryna. *Ukrainskyi narodnyi odiah: etnohrafichnyi dovidnyk*. Kyiv, 1996.
 Nykonchuk, Mykola. *Nazvy odiahu ta vzuttia pravoberezhnoho Polissia*. Zhytomyr, 1998.
 Ponomar, Liudmyla. *Nazvy odiahu Zakhidnoho Polissia*. Kyiv, 1997.

Стаття надійшла до редколегії 28.01.2019